

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Lobi raketibaasi linnak

Lääne-Virumaal

Vihula vallas

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	6
4. Täiendav info.....	31

Koostajad:

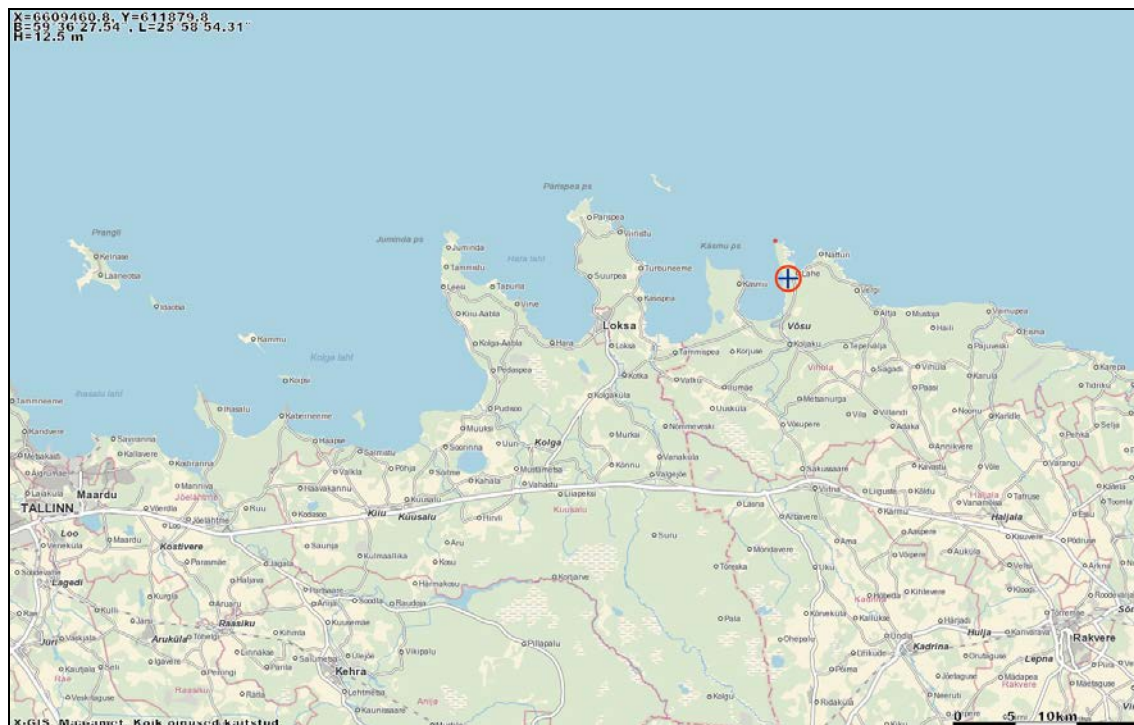
Ain Tähiste, Mart Mõniste

2014

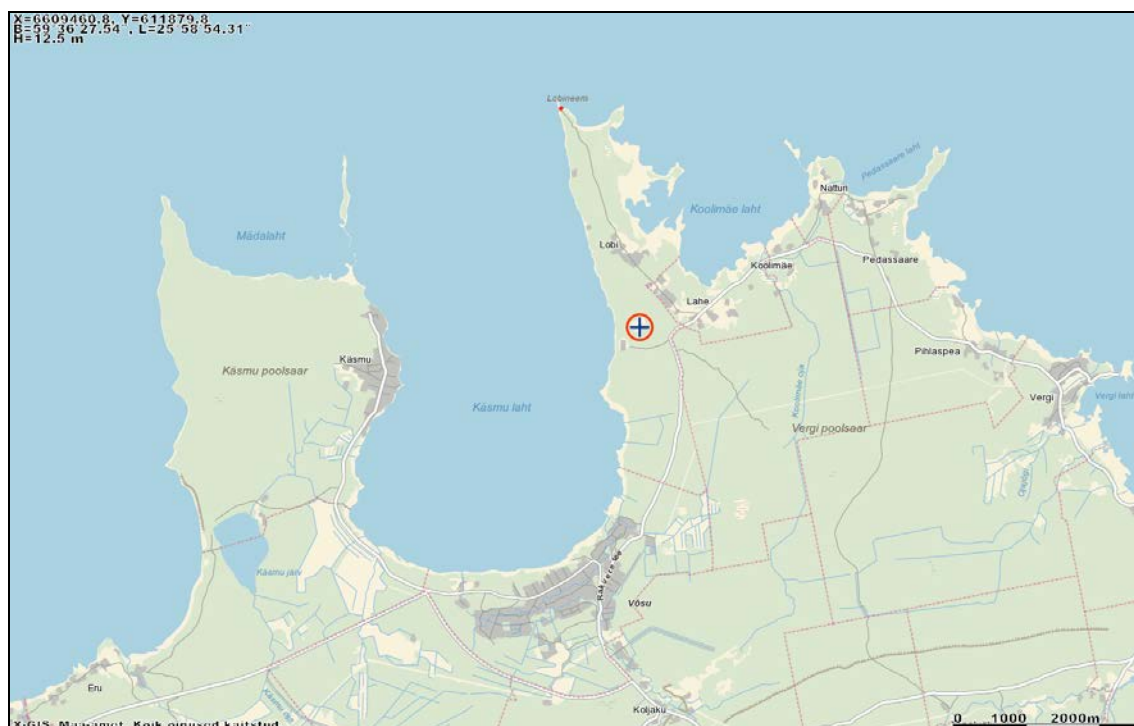
1. Kohustuslikud andmed

1.1	Algne nimetus	207. seniitraketibrigaadi 10. seniitraketidivisjoni (s/o 96420-N) linnak
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	
1.3	Aadress	Lääne-Viru maakond, Vihula vald, Lobi küla. Lähiaadress: Koltsi (9,2 ha), tunnus: 88703:001:0010
1.4	Koordinaadid	59°36'19.19", 25°58'43.44"
1.5	Algne teave, sh ajalugu	
1.6	Praegune funktsioon	Seisab kasutusest
1.7	Seisukorra hinnang	Kõik avad lahti, katused sajavad läbi, väiksemad katused juba sisse kukkunud. Peahoone ja elamu aknad on olnud laudadega kini löödud, aga nüüdseks enamus lahti kistud.
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Männimets, territooriumil üsna tihe võsa,
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (6)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (50)
1.11	Seotud ehitised	Umbes 300 m kirde pool on Lobi raketibaas. 32 km loodesse jääb Kupu seniitraketidivisjon, 17 km kagusse jääb Karula seniitraketidivisjon.
1.12	Põhiüksus	207. seniitraketibrigaad
1.13	Lisateave	Kaugus merest 100 m Võsu - 3 km, Loksa - 15 km (linnulennult)
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg 24.04.2014
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

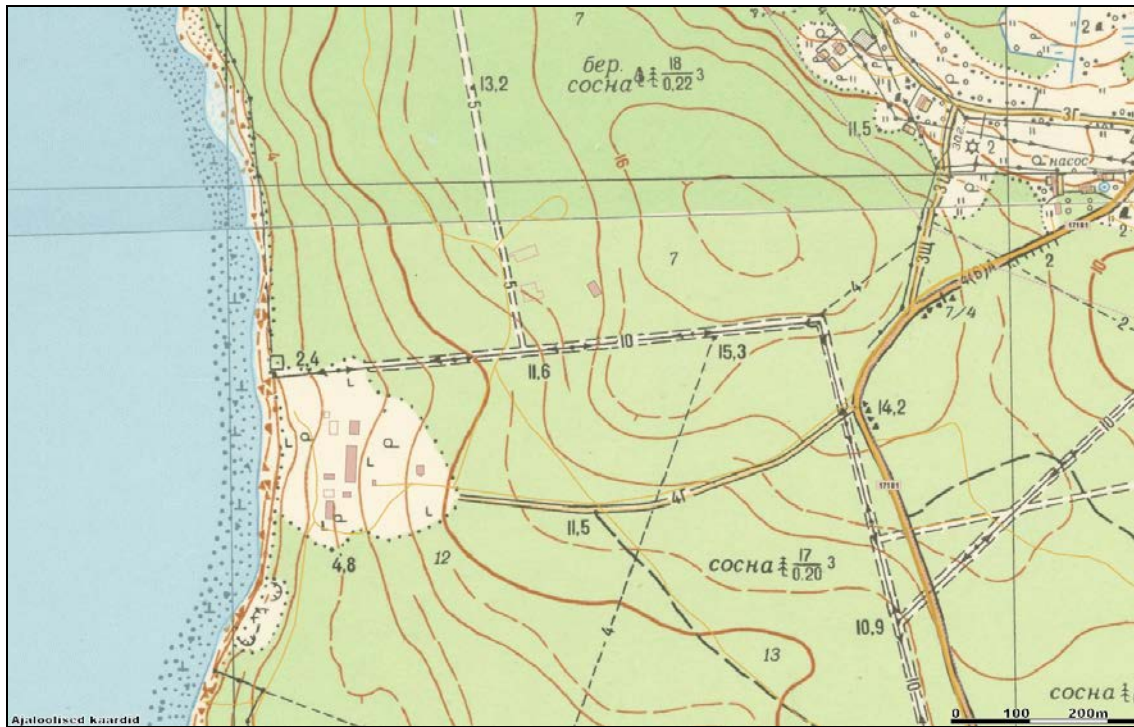
2. Asukoha skeemid

Skeem 1. Lobi raketibaasi linnak Lääne-Virumaal Vihula vallas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

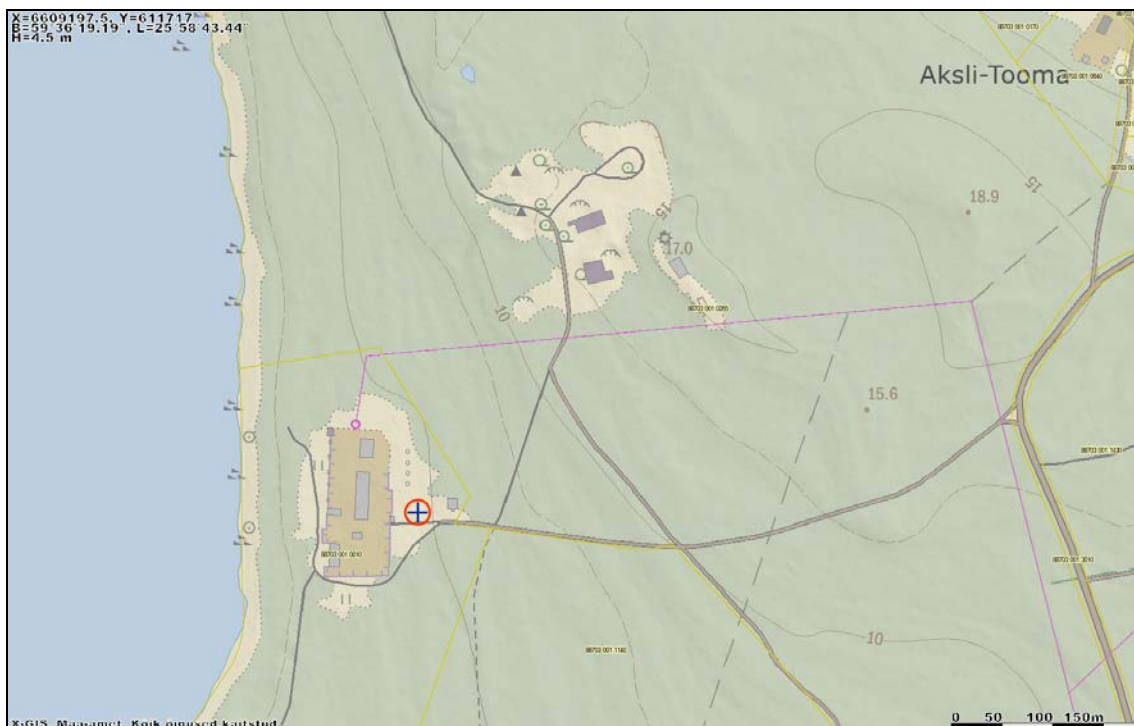

Skeem 2. Lobi raketibaasi linnak Vihula vallas Lobi külas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

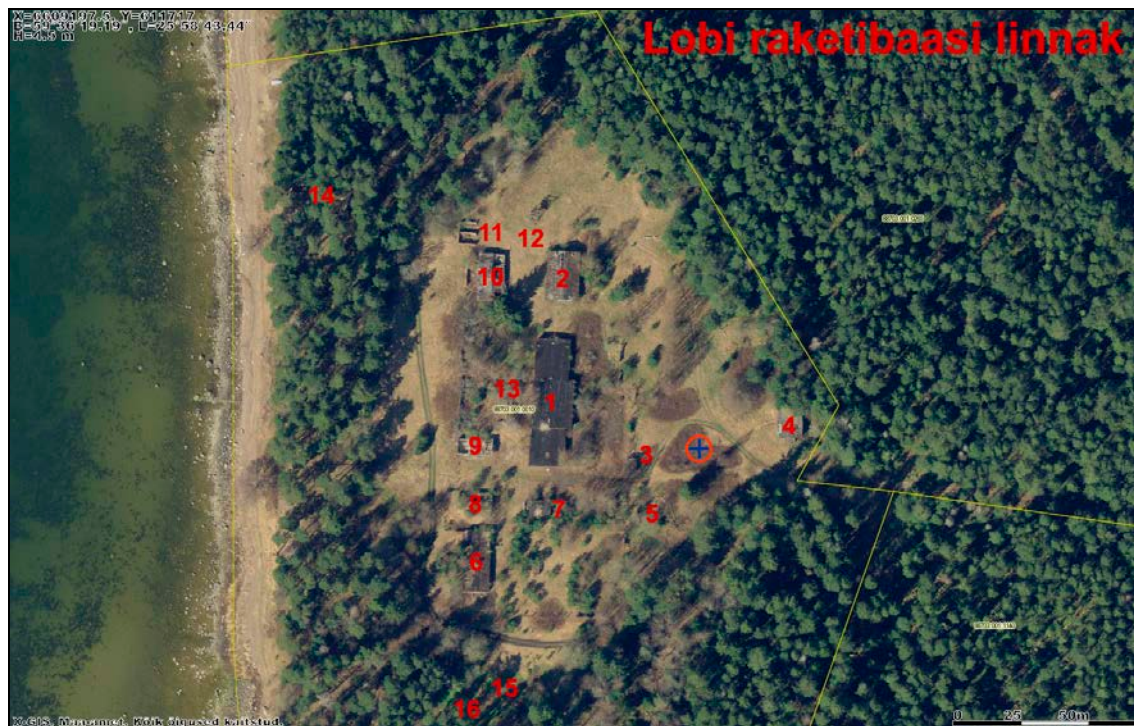
Skeem 3. Lobi raketibaas ja linnak Vihula vallas Lobi külas. 1985. aasta kaardil pole raketibaasist ega linnakust märkigi, ainult elektriliin metsas.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal

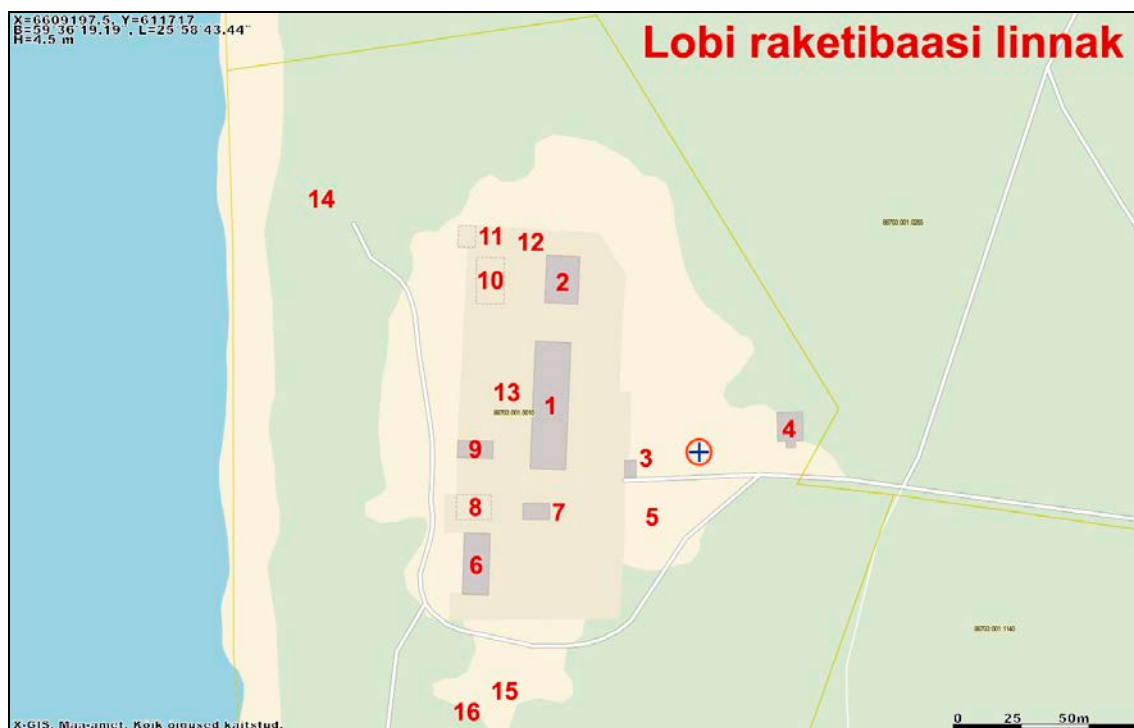

Skeem 4. Lobi raketibaasi linnak Vihula vallas Lobi külas. Baasi ja linnaku vahemaa on umbes 300-400 meetrit.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 5. Lobi raketibaasi linnaku objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 6. Lobi raketibaasi linnaku objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

1 - peahoone / kasarm	9 - hoone
2 - elamu	10 - hoone
3 - pääsla	11 - hoone müürid
4 - hoone	12 - elektripost
5 - pumbamaja?	13 - kasvahoone
6 - garaaz / katlamaja	14 - saun ja kämpingumaja rannas
7 - hoone	15 - hoone
8 - keldrid	16 - hoone

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.

Foto 1 (1271). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1], vaade pääsla [3] suunast.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 2 (1274). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 3 (1275). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 4 (1285). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1]. Relvaruumi plekiga ülelöödud uks.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 5 (1278). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 6 (1291). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1]. Punanurk?
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 7 (1308). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 8 (1309). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 9 (1316). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1] otsas on kaks eraldi sissepääsuga korterit, vaade [2] suunast.

Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 10 (1350). Lobi raketibaasi linnak. Peahoone [1] tagumine külg, vaade [13] suunast.

Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 11 (1321). Lobi raketibaasi linnak. Nelja korteriga elamu [2], vaade peahoone [1] suunast.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 12 (1330). Lobi raketibaasi linnak. Elamu [2], paremal peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 13 (1268). Lobi raketibaasi linnak. Pääsla [3], taga paistab peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 14 (1271). Lobi raketibaasi linnak. Pääsla [3], vaade peahoone suunast, taga paistab [4].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 15 (1258). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [4], vaade [5] suunast.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 16 (1264). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [4].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 17 (1269). Lobi raketibaasi linnak. Pumbamaja? [5], vaade pääsla [3] suunast.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 18 (1364). Lobi raketibaasi linnak. Garaaž / katlamaja [6], vaade [16] suunast.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 19 (1365). Lobi raketibaasi linnak. Garaaž / katlamaja [6]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 20 (1368). Lobi raketibaasi linnak. Garaaž / katlamaja [6]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 21 (1370). Lobi raketibaasi linnak. Garaaž / katlamaja [6]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 22 (1373). Lobi raketibaasi linnak. Garaaž / katlamaja [6] on kerge kaldega katuslaega.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 23 (1374). Lobi raketibaasi linnak. Garaaž / katlamaja [6] ees on korstna vundament, katlamaja osa paistab olevat juurdeehitus.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 24 (1357). Lobi raketibaasi linnak. Garaaž / katlamaja [6] tagumine külg. Territooriumi ümber olnud plankaiast on mõned postivahed veel püsti.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 25 (1375). Lobi raketibaasi linnak. Garaaž / katlamaja [6], vaade peahoone [1] suunast.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 26 (1376). Lobi raketibaasi linnak. Kelder [8], taga paistab [9].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 27 (1389). Lobi raketibaasi linnak. Kelder [8].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 28 (1377). Lobi raketibaasi linnak. Kelder [8].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 29 (1378). Lobi raketibaasi linnak. Kelder [8].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 30 (1382). Lobi raketibaasi linnak. Kelder [8]. Raketibaaside ehitised on tavaliselt
ümberehitusjälgedega, siin on koguni keldri betoonseinast uks läbi murtud.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 31 (1354). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [9], taga paistab kasvuhoone [13].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 32 (1356). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [9].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 33 (1390). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [9], taga paistab peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 34 (1335). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [10].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 35 (1339). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [10] sisekujundus on olnud väga kirev.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 36 (1341). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [10] - rohkem meenutab lasteaeda kui sõjaväeosa.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 37 (1346). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [10].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 38 (1393). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [10] tagant (mere poolt) küljest.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 39 (1332). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [11].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 40 (1394). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [11] mere poolt.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 41 (1331). Lobi raketibaasi linnak. Massiivne elektripost [12].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 42 (1353). Lobi raketibaasi linnak. Kasvuhoone [13].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 43 (1396). Lobi raketibaasi linnak. Otse linnaku aia taga rannas on kämpingumaja ja saun [14].

Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 44 (1408). Lobi raketibaasi linnak. Kämpingumaja [14] siseviimistlus tundub kuidagi kroonulik, põrand on kaetud dekoratiivvineeri tükkidega.

Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 45 (1397). Lobi raketibaasi linnak. Saun [14].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 46 (1399). Lobi raketibaasi linnak. Saun [14] on linnakule nii lähedal, et ilmselt see sõjaväelaste oma oligi. Praegu jääb linnaku kinnistule, aga põhikaardile märgitud ei ole.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 47 (1404). Lobi raketibaasi linnak. Vaade sauna [14] kaminaruumist.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 48 (1402). Lobi raketibaasi linnak. Sauna [14] palkseintel on tulekahju jäljed, väljas on silikaattellistest vooder.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 49 (1363). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [15].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 50 (1360). Lobi raketibaasi linnak. Hoone [16].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

4. Täiendav info

NSV Liidu ja Venemaa relvajõud Eestis 20. sajandi lõpukümnendel.

Esimene osa: ülevaade Eestis asunud NSV Liidu ja Venemaa relvajõududest (v.a. merevägi). Koostaja Jüri Pärn 2007

Hiljem läbis väeosa terve rea organisatsioonilisi muudatusi. Tähtsaimad neist olid 1965., 1967. ja 1968. aastal. Nende seas on ka polgu ümberformeerimine **207. seniitraketibrigaadiks** 1968.a suvel, ülejäänud aastail tõenäoliselt saadi uued raketikompleksid S-200 ja S-125, millega kaasnes uute divisjonide moodustamine. 1965–66 formeeriti Tapa lähedal 4 kadreeritud S-125 divisjoni, mis 1967.a peale täiskoosseisuni laiendamist saadeti Saksa DV-sse. (Tapa valiti nende formeerimiseks arvatavasti raudteesõlme läheduse tõttu.) 1967.a hakati Tõõrakõrve lähedale metsa rajama S-200 positsioone.

Brigaadil oli 12 seniitraketi- (srdn) ja 3 tehnilist divisjoni (tdn) Harjumaal ning Lääne- ja Ida-Virumaal. Brigaadi allüksusteks olid:

	Tähis	Nimetus	Kompleks	Kutsung	Sidejaoskond	Asukoht	Maakond
1.	96420-Štš	grupi juhtkond	S-200	Krokodil	Tapa	Tõõrakõrve	Harju
2.	96420-F	1. srdn	S-200	Krokodil	- „ -	- „ -	- „ -
3.	96420-H	2. srdn	S-200	Krokodil	- „ -	- „ -	- „ -
4.	96420-S	3. srdn (- 1988?)	S-200	Krokodil	- „ -	- „ -	- „ -
5.	96420-U	1. tdn	S-200	Modnik	Tapa	Tõõrakõrve	Harju
6.	96420-G	4. srdn	S-75	Vinilovõi	Kiviõli	Varinurme	Ida-Viru
7.	96420-A	5. srdn	S-75	Balnik	Rakvere	Päide (Kloodi, Veltsi)	Lääne-Viru
8.	96420-V	6. srdn	S-75	Galife	Kuusalu	Kupu	Harju
9.	96420-D	2. tdn	S-75	Lokaut	Tapa	Imastu (end. Männiku k)	Lääne-Viru
10.	96420-K	7. srdn	S-125	Galka	Püssi	Lüganuse	Ida-Viru
11.	96420-L	8. srdn	S-125	Detektor	Kunda	Kutsala	Lääne-Viru
12.	96420-M	9. srdn	S-125	Zažimka	Haljala	Karula (Noonu)	Lääne-Viru
13.	96420-N	10. srdn	S-125	Katuška	Võsu	Lahe (Lobi)	Lääne-Viru
14.	96420-P	11. srdn	S-125	Izmor	Leesi	Juminda	Harju
15.	96420-T	12. srdn	S-125	Natšitannõi	Ihasalu	Neeme	Harju
16.	96420-R	3. tdn	S-125	Akrida	Tapa	Reinevere (Kuru mõis)	Järva
17.	96420-Je	AKP		Grammatika-1	Rakvere	Rakvere	Lääne-Viru
18.	96420-Ž	autorood			Rakvere	Rakvere	
19.	96420-I	rem-teh.r			Rakvere	Rakvere	
	96420-Ja	õpperood karantiin ¹			Rakvere	Rakvere	
	96420-B?	1.? srdn	S-75	Akrida	Tapa	Reinevere (Kuru mõis)?	Järva
	96420-Je	KP		Grammatika?	Tapa	Reinevere (Karkuse mõis)	Järva
	96420-B (- 1965-)	srdn	S-75	Grafolog?	Tapa	Reinevere (Kuru mõis)	Järva
	96420-M (1965–67)	srdn	S-125		Tapa	Reinevere (Kuru mõis)	Järva

¹ (нештатное учебное подразделение, войсковой приемник)

Reinevere külas Karkuse mõisa lähedal oli arvatavasti polgu komandopunkt juba 1960. a-tel, enne S-200 kompleksi saamist, seejärel brigaadi KP kuni ümberkolimiseni Rakverre ning staabilinnakus uue KP valmistaamiseni 1982.a. Osa sellest võis aga olla kasutusel juba 1979. a-st, või tegutses KP seal algul välitingimustes, sest KP ajalooülevaatekeses öeldakse järgmist: 04.1979 „paigutati väeosa ümber Rakverre. Alampolkovnik B. N. Jerjomenko juhatusel teostas KP isikkoosseis väga lühikese ajaga insenertööd ning asus lahingvalvele. Täpset aega seal ei mainita. Peale ümberkolimist võidi Reinevere objekti kasutada varukomandopunktina, näiteks kordusõppuste korraldamiseks.

Kolgaküla karjäärast edelas on metsa sees täheldatavad S-75 positsioonid. Need võisid olla rajatud varupositsioonideks, ent 1960.-il võis seal mõnda aega olla ka tegutsev divisjon (nagu seda oli Spithamis Keila-Joa brigaadil).

S-75 positsioonid on rajatud ka Sondast 2 km põhja poole Satsu külla (Ida-Virumaal), kus Maa-ameti ortofotode järgi paistab olevat isegi kapitaalne divisjoni komandopunkt, mida varu- või valepositsioonideks ehitatud rajatistel tavaliselt ei ole.

Brigaadi juures (S-75 või S-200 tehnilise divisjoni territooriumil?, või Rakveres?) asus ka 5137. raketikütuse ladu (s/o 96420-?; allus ilmselt otse 14. diviisile või 6. õhukaitsearmee tagala kütuseteenistusele).